

בטיחות בדרכים לילדים

פתח דבר

לקראת חופשת הקיץ מגישה הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים ערכת הדרכה בנושא בטיחות בדרכים המיועדת לחופשת הקיץ ולחופשות בכלל.

ילדים כמשתמשי דרך, כהולכי רגל, כרוכבי אופניים וכנוסעים ברכב, מוגדרים על ידי הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים כאוכלוסייה הנמצאת בסיכון גבוה להיפגע בתאונות דרכים.

בדומה למבוגרים, הסיכוי של ילדים להיפגע בתאונות דרכים מושפע משימוש באמצעי בטיחות, ממהירות הנסיעה ברכב ומגורמים הקשורים לבטיחות הרכב ולסביבת הכביש. אולם, ישנם גורמי סיכון נוספים הייחודיים לילדים ונעוצים במאפיינים הפיזיים, הקוגניטיביים וההתנהגותיים שלהם.

מאפיינים אלה של הילדים יוצרים מגבלות ביכולת הריכוז שלהם והם מתקשים להתמקד בנעשה בכביש. דעתם מוסחת בקלות ויכולת עיבוד המידע שלהם עדיין לא בשלה כשל מבוגר, דבר המשפיע על יכולתם לבצע הערכת מרחק ביניהם לבין עצמים בסביבתם, במיוחד כאשר גם הם וגם העצם נמצאים בתנועה. ילדים אינם מודעים לסכנה המתקרבת מרכב נוסע, אינם מכירים את חוקי הדרך מספיק כדי להתנהל לפיהם, וחושי הראייה והשמיעה שלהם עדיין לא מפותחים דיים. נוסף על כך, התנהגותם של ילדים צעירים בכביש נוטה לאימפולסיביות ובמקרים רבים הם מתפרצים לכביש.

גם העובדה שסביבת הכביש והדרכים מתוכננות תוך התאמה למבוגרים, ללא התחשבות במבנה הפיזי של הילדים, תורמת להיווצרותם של גורמי סיכון אלה. למעשה, היכולת לזהות מקומות כמסוכנים ולהפעיל שיקול דעת המאפשר, למשל, חציית כביש, מתפתחת רק בסביבות גיל 11.

אחד מתהליכי המניעה החשובים הם תהליכי הדרכה ישירה לאוכלוסיית הילדים במסגרות פורמליות ובלתי פורמליות שבהן הם שוהים, תוך התאמה של התכנים החינוכיים ליכולות וגיל הילדים.

מוגשת לכם ערכה להדרכה המספקת מידע בנושא בטיחות בדרכים לילדים. הכלים המוצעים מספקים העברת ידע ומסרים תוך פעילות חווייתית ומהנה המתאימה לימי החופש.

בהצלחה.

נורית בוריה
מנהלת תחום קהילה

אביטל אורים
מנהלת תחום משפחה

תוכן העניינים

3-8 _____ הקדמה

9 _____ מערכי הדרכה

10-15 _____ ילדים כנוסעים במושב האחורי

16-18 _____ ילדים כרוכבי אופניים

19-22 _____ ילדים כהולכי רגל

23 _____ מקורות מידע

בטיחות בדרכים לילדים

מערכי הדרכה לימי החופש

רציונל

בימי החופש מהלימודים במערכת החינוך הפורמאלית (חגים, חופש גדול), מפעילות מסגרות בלתי פורמאליות קייטנות לילדים. הילדים מגיעים למרכזים קהילתיים, מרכזי הדרכה, מועדוניות ומסגרות אחרות לימי פעילות במתכונת של קייטנה. הדרכה בבטיחות בדרכים לילדים במסגרות אלו מאפשרת העברת מסרים באופן חווייתי ומשלבת השתתפות פעילה של הילדים בתכנים. לפיכך יש להכין עבורם מערכי הדרכה שיתאימו לסביבת הלמידה, לאווירה ולמשך זמן שהשייה שלהם במסגרות אלו.

אוכלוסיית יעד

התכנית מיועדת לילדים בגילאי גן עד כיתה ג', המגיעים ליום פעילות במרכזים קהילתיים, מרכזי הדרכה, מועדוניות ומסגרות אחרות, במתכונת של קייטנה. התכנית תתייחס לקבוצה הכוללת עד 40 ילדים.

מטרות:

1. הילדים יכירו באחריותם האישית להתנהגותם ולפעולותיהם בנסיעה ברכב פרטי ורכיבה על אופניים בהקשר של בטיחות בדרכים.
2. הילדים יהיו מודעים לקשיים ולבעיות בחציית כביש.
3. הילדים יזהו את הגורמים לקשיים ולבעיות בעת חציית כביש, נסיעה ברכב פרטי ורכיבה על אופניים. הם יפתחו עמדות חיוביות למציאת פתרונות לקשיים ולבעיות אלה, ויגלו נכונות לעבוד על פתרונות אלה בשיתוף עם הגורמים המעורבים בנושא.
4. הילדים יקבלו כלים להתנהלות בטוחה בדרך.
5. הילדים יגלו נכונות לפעול יחד למניעת תאונות ולשמירת הבטיחות בדרכים, וייזמו פעילויות לטיפוח סובלנות הדדית וליצירת אווירה נעימה וחיובית בדרכים.

תכנית ההדרכה

תכנית ההדרכה כוללת שלושה נושאים:

1. הילד כנוסע ברכב: מושבי בטיחות וחגורת בטיחות, מיקום ברכב, הסחת דעת הנהג בעת הנסיעה, יציאה וכניסה לרכב.
2. ילדים כהולכי רגל: הליכה בטוחה בדרך, ילד עד גיל 9 לא חוצה לבד, התנהגות בחצייה נכונה עם מלווה.
3. רכיבה על אופניים: מקומות מותרים לרכיבה - בהשגחת מבוגר בלבד. התאמת גובה האופניים לגובה הילד, חובת חבישת קסדה.

לנושאים "ילדים כהולכי רגל" ו"רכיבה על אופניים" מוצעות 2 פעילויות - אחת בתוך הכיתה ואחת במגרש הדרכה בחוץ. לנושא "הילד כנוסע ברכב" מוצעת פעילות בתוך הכיתה בלבד. המוקד - למידה חווייתית. הנושאים - חצייה נכונה ורכיבה על אופניים - ישולבו בזה אחר זה: בשניהם מתבצעת הפעילות בחוץ - במגרש.

- תינתן חלופה לפעילות בתוך כיתה, כאשר מדובר בקייטנה שלא פועלת במרכז הדרכה.
- הילד כנוסע בכלי רכב - פעילות בתוך הכיתה, הכוללת פעילות יצירה.

כלי ההדרכה

יש להכין מראש את כלי ההדרכה הנדרשים לכל שיעור. בתוך הערכה מצויים חלק מכלי ההדרכה, את שאר הכלים על המדריכים להכין לקראת יום ההדרכה, בהתאם להנחיות.

עבור כל שיעור שנעשה בתוך כיתה יש להכין מראש מכשיר להקרנת סרטונים (מחשב או טלוויזיה ומכשיר DVD ומקרן).

משך הפעילות

יום פעילות בבטיחות בדרכים הכולל את שלושת הנושאים ימשך 4 שעות (כולל הפסקות), משעה 8:30 עד 12:30. לכל נושא יוקדשו 60 דקות הדרכה.

מבוא למדריכים

הילד כנוסע ברכב

חובת ישיבה במושב בטיחות, או במושב מגביה (בוסטר) מותאם, חלה על פי חוק על ילדים עד גיל 8. ולכן יש להושיב את הילד מגיל 0 עד 8 - ולפי ההמלצות אף עד גיל 9 - במושב בטיחות המתאים לגילו, גובהו ומשקלו. הוכח כי חגורת בטיחות מצילה חיים. המקום הבטוח יותר להסעת ילדים ברכב הוא המושב האחורי, מאחר שמרבית התאונות הן חזיתיות.

מהם התקני ריסון (מושב בטיחות, חגורת בטיחות)

- מושב בטיחות לתינוקות: מיועד לילדים בגילאי לידה עד שנה, וגם במשקל 9 ק"ג. מושב הבטיחות מעוגן במושב הרכב באמצעות חגורות הבטיחות או מתקן הקיים בגוף המושב - המיקום המועדף הוא המושב האחורי. מושב התינוק ממוקם כך שהוא מוצב נגד כיוון הנסיעה, ובכל מקרה לא מול כרית אוויר פעילה. בתוך המושב שוכב התינוק בזווית של 45 מעלות, כשהוא חגור ברצועות הפנימיות של המושב היוצאות מתחת לכתפיו. הרצועות מהודקות באופן שלא ניתן לצבוט אותן.
- מושב בטיחות לפעוטות: מיועד לפעוטות מגיל שנה עד 4 שנים, או עד 18 ק"ג (המאוחר מביניהם). מושב הבטיחות מעוגן ברכב על פי הוראות היצרן באמצעות חגורות הבטיחות של הרכב. ההמלצה היא להמשיך ולהסיע פעוטות עד גיל שנתיים נגד כיוון הנסיעה, ועל כן ניתן להשתמש במושב בטיחות משולב (המאפשר הושבת הילד וחיבור המושב עם נגד כיוון הנסיעה).
- מושב מגביה (Booster): מיועד לילדים עד לגובה 1.45 מ' לפחות, או עד גיל 8-9, בהתאם למימדי הילד. המושב המגביה מגביה את הילד למצב שבו חגורת הבטיחות של הרכב (המיועדת באופייה למבוגרים) מתאימה למימדיו. הילד יושב במושב המגביה וחגורת הבטיחות עוטפת אותו ואת המושב יחדיו. חגורת האגן עוברת על ובמקביל לעצמות האגן וחגורת הכתף עוברת במרכז עצם הבריח (מרכז הכתף).
- חגורת בטיחות רגילה: מיועדת לילדים (נוער), בתנאי שהיא מתאימה למידות הילד החגור על פי 5 המדדים: הילד יושב זקוף במושב, רגליו יורדות בזווית של 90 מעלות כלפי מטה, חגורת האגן מונחת במקביל לעצמות האגן, חגורת הכתף עוברת בהצלבה במרכז הכתף והילד אינו מחליק במושב.

חשוב: התקני הריסון, מושבי הבטיחות חייבים לעמוד בדרישות התקן של משרד התחבורה.

חגירה כהלכה

- נוסעים חגורים תמיד. ככל נסיעה - גם בנסיעה קצרה, ככל מושב, מלפנים ומאחור, ולכל אורך הנסיעה - "לא זזים עד שכולם חגורים".
- חגירה כהלכה. את החגורה חוגרים צמוד לגוף, אבל לא לחוץ. אין לשחרר את החגורה או למקמה מתחת לבית השחי.
- חוגרים את החגורה לפני תחילת הנסיעה ומשחררים אותה רק בתום הנסיעה, לאחר שהרכב עצר.
- לאחר חגירת החגורה - חשוב לוודא שגם הנוסע היושב לידך חגר.

ילדים כהולכי רגל

תקנות התעבורה לשימוש במעברי חצייה

תקנות התעבורה קובעות כללים שלפיהם חייבים להתנהג כל המשתמשים בדרך. חוקי התעבורה מגדירים את כללי השימוש במעבר חצייה, ובין השאר קובעים כך:

1. חלה חובה על הולך רגל לחצות במעבר חצייה מסומן ומוגדר כשהמעבר זמין ובקרבת מקום.
2. אסור להולך רגל לרדת מהמדרכה לכביש, אפילו למעבר חצייה, כשרכב נע במהירות ומתקרב בצורה המאיימת עליו. החוק נותן זכות קדימה לרכב.
3. כשהולך רגל כבר נמצא על הכביש, במעבר חצייה מסומן ומתומר, חייב הנהג לאפשר לו לסיים את החצייה.
4. חל איסור על הנהג לחנות, ואפילו לעצור לזמן קצר, לפני מעבר חצייה, אלא כדי לאפשר להולך רגל לחצות את הכביש.
5. על הנהג מוטלת חובה לנהוג בזהירות, להאט ולהתכונן לבלימה בהתקרבו למעבר חצייה.

עם זאת, אין חובה על הנהג לעצור במעבר חצייה ולכן על הולך הרגל לבחון את כל התנאים לחצייה בטוחה.

מאפייני מעבר החצייה

מעבר חצייה מסמן את המקום המיועד (והבטוח יותר) לחציית הכביש להולכי רגל. מעבר החצייה מנתב ומרכז את הולכי הרגל החוצים למקום אחד. מעבר חצייה מסמן לנהג באופן בולט את המקום שבו עשויים להימצא הולכי רגל על הכביש, שם עליו להיזהר משנה זהירות.

1. מעבר חצייה מסומן על הכביש בפסי זברה לבנים ומשולט בתמרור, ובכך מבליט את הולך הרגל לעיני הנהג.
2. הימצאות הולך רגל בקרבת מעבר חצייה מאותתת לנהג שהוא עשוי לחצות את הכביש. אולם, אין לסמוך על כך שהנהג מבין את כוונת הולך הרגל, ואף ייתכן שכלל לא הבחין בו.
3. לכאורה, הולך רגל חש בטוח יותר כשהוא חוצה במעבר חצייה. תחושה זו עלולה להיות מטעה או מופרזת משום שהולך הרגל סומך יתר על המידה על הנהגים.
4. ייתכן מצב שבו מעבר החצייה מוסתר מעיני הנהג על ידי עצם זר או שהנהג אינו מבחין בו עקב תנאי ראות לקויים.

5. מעבר חצייה הכנוי היטב באמצעים הנדסיים מקל על הולך הרגל: תאורה ייחודית בלילה, מדרכה היורדת עם לשונית לכיוון הכביש במקום שממנו יוצא מעבר החצייה ופיצול מעבר החצייה לשני חלקים בכביש רחב עם אי תנועה במרכזו.
6. מעבר חצייה מנתב את הולכי הרגל ומרכז אותם לחצייה במקום אחד ובזמן אחד, ובכך מייעל את זרימת התנועה בכביש עם פחות עיכובים.
7. בהחלטה על מיקומו של מעבר חצייה מובאים בחשבון שיקולים בטיחותיים ושיקולים הנדסיים. חשוב במיוחד שהמקום יראה היטב לנהגים ושהולך הרגל יוכל להבחין ברכב המתקרב.

כללים להליכה בשולי הכביש

הולכי הרגל הולכים על המדרכה, אך במקום שבו אין מדרכה מותר ללכת בשולי הכביש. במקרה כזה יש להתנהל על פי מספר כללי זהירות:

- יש ללכת בצמוד לשוליים רחוק ככל האפשר מהכביש. נהג ברכב הנוסע בכביש אינו מצפה להולך רגל הנמצא שם ולכן עלול לא להבחין בו או לסטות ממסלולו במהלך הנהיגה, לכן, ככל שהולכי הרגל רחוקים יותר מהכביש, כך הם יקטינו את הסיכון לפגיעה.
- אם הכביש דו סטרי יש ללכת נגד כיוון התנועה. כך הולכי הרגל יוכלו לראות את כלי הרכב המתקרבים אליהם ויזהרו. כשהולכים בכביש החוק מחייב ללכת בצד שמאל של הכביש.
- כשהולכים בקבוצה יש ללכת בטור ולא במפוזר. כאשר הולכים בצורה מפוזרת, יהיה תמיד מספר הולכי רגל שילכו קרוב לכביש. אם הולכים בטור, כולם יכולים להיות במרחק הגדול ביותר האפשרי מהכביש.
- בהליכה בלילה או בעונת החורף כשהנראות נמוכה יש ללבוש לבוש בהיר, או לענוד מחזירי אור. קל יותר לראות בגדים בהירים. בנוסף, מחזירי אור יחזירו את האור של פנסי המכוניות, וכך לנהגים יהיה קל יותר להבחין בהולכי הרגל. אם הנהג יבחין בהולך הרגל, הוא ידע להיזהר כבר ממרחק רב.

כללי בטיחות לילדים כהולכי רגל

חציית הכביש היא פעולה מורכבת הדורשת הפעלה של מספר חושים שעדיין לא מפותחים אצל ילדים מתחת לגיל 9, לכן ילדים עד גיל 9 לא יחצו את הכביש לבדם, אלא עם ילד בוגר (בן 12 ומעלה) או עם אדם מבוגר ובהשגחתו - וגם אז, כשהמבוגר אחז ביד הילד כשהם חוצים בהתאם לכללי הבטיחות הנדרשים*.

המקום הכטוח ביותר לחציית כביש הוא מנהרה או גשר המיועדים לכך (אם קיימים). המקום המועדף לחציית כביש הוא מעבר חצייה מרומזר. להולך רגל אסור להיות שאנן ולחוש "בטוח" במעבר חצייה. עליו לנקוט אמצעי בטיחות גם במעבר חצייה מסומן, מתומרר ומרומזר.

* למידע נוסף על התנהלות ילדים בדרך, מגבלות, אימפולסיביות, כישורים קוגניטיביים ועוד, ניתן לצפות בסרטון "ילדים אין בלמים" באתר הבית של הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים www.rsa.org.il.

10 כללים לחצייה בטוחה:

1. לך תמיד על המדרכה, רצוי במרכזה ורחוק ככל האפשר מן הכביש.
2. השתדל ככל האפשר לחצות את הכביש במעבר חצייה הנמצא בקרבת מקום.
3. אם אין מעבר חצייה בקרבת מקום, חצה במקום שממנו אפשר לראות את הכביש למרחק גדול.
4. יש לתת זכות קדימה לרכב המתקרב למעבר חצייה שאין בו רמזור, ולחצות רק אם הדרך פנויה.
5. לפני חציית כביש יש לעמוד במרחק צעד אחד או שניים משפת המדרכה, להביט לכל הכיוונים, ובתוך כך להאזין לקולות התנועה. ליצור קשר עין עם הנהג ורק אז לחצות.
6. כאשר הכביש פנוי, חצה בקו ישר ובהליכה מהירה (לא בריצה).
7. גם בזמן החצייה המשך להביט לצדדים.
8. במעבר חצייה מרומזר התחל בחצייה רק באור ירוק. גם כשהאור ירוק יש להביט לכל הכיוונים ולחצות רק כשהכביש פנוי או כשכלי הרכב עוצרים.
9. לאחר שהתחלת לחצות, השלם את החצייה בזריזות. גם אם במהלך החצייה התחלף האור הירוק ברמזור לאור אדום, המשך ללכת והשלם את החצייה בזריזות.
10. יש לחצות את הכביש בקו ישר ולא באלכסון.
11. כשכלי רכב עוצר ומאפשר לך לעבור, הסתכל היטב וודא שאין כלי רכב אחר שעוקף אותו. אם הראות מוגבלת, אל תחצה.
12. עדיף לחצות בקבוצה. נהג רואה קבוצת הולכי רגל טוב יותר וממרחק גדול יותר.
13. בלילה, וגם במזג אוויר סוער ומעורפל, הולך רגל צריך לכלוט על ידי שימוש במחזירי אור או בכגד כהיר, כך שהנהג יוכל להבחין בו היטב גם בתנאי מזג אוויר וראות לקויים.

רכיבה בטוחה על אופניים

ילד עד גיל 9 לא רוכב ללא השגחת מבוגר. המקומות המועדפים לרכיבה על אופניים הם שבילים המיועדים לרכיבה, גנים ציבוריים, רחובות משולבים ומדרכות המסומנות כמותרות לרכיבה. לפני התחלת הרכיבה על האופניים חובה לבדוק את תקינותם ולוודא שכל האביזרים הנדרשים קיימים. בעת הרכיבה על האופניים חובה לחבוש קסדה.

שימושי האופניים:

- כלי שעשוע (משמשים למשחק ולהנאה).
- כלי תחבורה (משמשים לרכיבה ממקום למקום).
- כלי ספורט (אם רוכבים באופן קבוע משפרים את הכושר ומחזקים את השרירים).

רכיבה על אופניים היא פעילות בריאה ומהנה, אך יש לוודא שלא רוכבים בקרבת כלי רכב ושהרכיבה אינה מסכנת הולכי רגל ואת רוכב האופניים עצמו. בדרכים בינעירוניות אמנם מותר לרכוב בכביש, אך רצוי לרכוב בשוליים ולא בכביש, ולרכוב זה אחרי זה ולא זה ליד זה. בכל מקרה, רכיבה בדרכים בינעירוניות אינה מומלצת לילדים. רצוי ללבוש אפוד צהוב מחזיר אור או גופייה או חולצה בצבע בולט מאוד (לבן, צהוב או כתום), כדי להיראות על ידי הנהגים.

רכיבה בלילה - רכיבה על אופניים בלילה מסוכנת מכיוון שהאופניים אינם מוארים היטב לא מלפנים ולא מאחור. רצוי לא לרכוב בלילה כלל, גם באזור מואר, בגלל הסיכון הרב ברכיבה כזו. לגבי מבוגרים הרוכבים בלילה, החוק מחייב פנס המפיץ אור לכן מלפנים ופנס המפיץ אור מאחור. השימוש במחזיר אור אינו מספיק, אלא חובה להפעיל פנס אדום מאחור. על האופניים להיות מאובזרים במחזירי אור (ראה בנפרד), כדי שהרוכב יראה לעיני הנהגים המתקרבים - מלפנים, מאחור ובניצב לכיוון הנסיעה.

הרכבה על אופניים - הרכבה היא הסעת נוסע נוסף על האופניים, חוץ מהרוכב עצמו. מותר אמנם להרכיב נוסע, אבל:

- על המרכיב להיות בן 14 לפחות.
  - על הרוכב להיות צעיר מגיל 8.
  - ההרכבה תהיה רק על מושב מיוחד לכך, המותקן באופניים.
- גם כשמרכיבים כחוק, הדבר מפריע לרכיבה ורצוי מאוד לא להרכיב כלל.

קסדות לרוכבי אופניים - על פי החוק, כל ילד עד גיל 18 חייב לחבוש קסדה בעת רכיבה על אופניים. קסדה שומרת על שלמות ראשו של רוכב האופניים ומפחיתה פגיעות ראש במקרה של נפילה. הקסדה צריכה להיות רכוסה ומהודקת אל הראש באופן שלא תישמט ממנו בעת הרכיבה או בעת נפילה. רוכבי אופניים החבושים בקסדות בטוחים יותר ברכיבתם מרוכבים שאינם חובשים קסדות.

קסדת האופניים

על פי הספרות, ילדים נמצאים בסיכון הגבוה ביותר להיפגע כתוצאה מרכיבה על אופניים. ילדים רבים נפגעים בראשם בעקבות נפילה מהאופניים. פגיעות בראש במהלך רכיבה על אופניים עלולות להיגרם בכל עת ובכל מקום עקב איבוד שיווי המשקל או היתקלות בעצם כלשהו. חבישת קסדה עשויה למנוע 90% מהפגיעות הקשות בראש. הקסדה היא אמצעי יעיל וזול למניעת פגיעה בילדים. הקסדה ממתנת את החבטה ותכופות היא מונעת חבלות קשות.

מחזירי אור - מחזירי אור הוא אביזר הצמוד לאופניים בכמה מקומות ומנצנץ כשמאירים עליו בלילה. ישנם מחזירי אור לבנים על חישורי הגלגלים (שפיצים), ישנם מחזירי אור כתומים על הדוושות וישנם מחזירי אור אדומים על הכנף האחורית או מתחת למושב, המופנים לאחור.

מחזירי האור הם אביזר בטיחות חשוב לנסיעה בלילה, ואם הרוכב לכוש גם באפוד צהוב מחזיר אור, הרכבה יותר קל להבחין בו בלילה.

שבילי אופניים - שבילים סלולים המשמשים לרכיבה בטוחה יותר על אופניים.

- **שביל אופניים** - רצועה המיועדת לתנועת אופניים מחוץ למסלולים המיועדים לתנועת כלי הרכב המנועיים. ישנם שבילי אופניים משולבים המיועדים להולכי רגל ורוכבי אופניים. בעיר, חלק מהשבילים הללו מסומנים על מדרכות.
- **נתיב אופניים** - רצועה מהכביש המוקצית לתנועה חד סטרית של אופניים.

מערכי הדרכה

לימי החופש

מערכי הדרכה: ילדים כנוסעים במושב האחורי

משך הפעילות: 60 דקות
פעילות בתוך כיתת לימוד

אפשרות 1:

נסיכות ונסיכים בנסיעה חגורים

חלק ראשון: היכרות עם נושא מושבי הבטיחות

הקרנת קליפ נסיך ונסיכה (10 דקות)

המדריכים ישאלו את הילדים שאלות רלוונטיות:

إيضاح/جواب

חזאם האمان מוגוד פי المرکبة ومن المهم وضعه في كل سفرة.
الحزام يحافظ على أماننا كركاب في حالة وقوع حادث لا سمح
الله، بسبب الارتداد والصدمة التي تصيب المركبة. وفي حال عدم
وضع الحزام، قد يؤدي ذلك إلى انقذاف الركاب من السيارة أو
زيادة خطورة الإصابة.

يجري المرشد نقاشا حرا.

المكان الأكثر أمانا للجلوس في السيارة عامة هو المقعد الخلفي، لا
سيما بالنسبة للأطفال، لأن معظم الحوادث هي حوادث اصطدام
أمامي، حيث تتعرض السيارة لصدمة في جزئها الأمامي.

من المهم الجلوس في مقعد آمن مناسب يدعى "بوسטר" أو مقعدا
رافعا (ملاحظة: يستحسن قراءة القواعد الواردة في صفحة بالنسبة
لملاءمة الجلوس في المقعد الرافع أو استعمال حزام الأمان العادي).

توجيه النقاش بحرية، ثم التأكيد أن المسؤولية تقع على
الوالدين أو أي شخص بالغ آخر يقود السيارة، ولكنكم كأطفال
تستطيعون تذكير أحد الوالدين بأن يضع لكم الحزام، أو وضع
الحزام بأنفسكم، إذا كنتم قادرين على ذلك.

يقوم مدير النقاش بإدارة النقاش (ويمكن الاستعانة بالمعلومات
حول مقاعد الأمان المرفقة بالعدة الإرشادية).

من لحظة بدء السفر حتى نهايته، حتى لو كانت سفرة قصيرة،
وحتى لو تم السفر إلى مكان قريب من البيت.

من يعرف ما هو حزام الأمان؟

من يريد أن يخمن لماذا يدعى بهذا
الاسم؟

أين تجلسون داخل سيارة العائلة؟ في
المقعد الأمامي أم المقعد الخلفي؟

أين يجب أن تجلسوا؟

هل تجلسون في مقعد خاص؟

من المسؤول عن قيام الجميع بوضع
حزام الأمان؟ الوالد أم الوالدة أم
كل واحد مسؤول عن نفسه؟

من له أخ أصغر منه؟ أين يجلس؟
هل له مقعد خاص؟

من يعرف متى يجب وضع حزام
الأمان؟

חלק שני: סיפור ודיון - "קליק" עלילות קנגולולה ויובל (15 דקות)

מغامרות כנגורה

"קליק!"

في الفصل السابق حضر كنگورة وسامي حفلة عيد ميلاد تامر. والآن، وبعد أن أمضيا وقتا ممتعا، حان وقت العودة إلى البيت.

حين وقفت ماما على عتبة باب منزل تامر، فغرت فاها مندهشة، ونسيت إغلاقه، فقال لها سامي دون انفعال: "إنها صديقتي التي حكيت لك عنها على الهاتف، واسمها كنگورة." "وأنا لطيفة وقليلة الكلام" - قالت كنگورة وأضافت: "وأیضا عندي جيب. هل تريدین رؤيته؟" وعندها عادت لماما الكلمات التي كانت فقدتها، ربما لأن تامر ووالده بدأ يرتبان البيت بعد حفلة عيد الميلاد، وكان واضحا أن الوقت غير مناسب للضيافة، فقالت لکنغورة: "تعالی إلى بيتنا". وردت كنگورة: "كنت فيه فعلا، وسيسرني الحضور مرة أخرى."

وبعد أن ركبت المسافرة غير الاعتيادية السيارة، قالت: "المكان مكتظ"، ثم فتحت الشباك وقالت: "سأخرج رأسي و...". وبدأت ماما تقول: "يا كنگورة..."، ولكن كنگورة قاطعتها قائلة: "في الواقع، إن السائقين لن يستطيعوا التركيز حين يرون كم أنا جميلة." وردت ماما: "صحيح، ولكن هنالك سببا آخر لا يسمح لك بأن تفعلي ذلك. إن إخراج الرأس أو اليدين خارج الشباك فيه خطر كبير، لأنك قد تصابين."

وبينما هما يتحدثان، أمسك سامي بجزئي حزام أمانه وربطهما ببعضهما البعض. فتفاجأت كنگورة: "آه، إنه شبيه بالشريط الذي وضع حولي عندما فزت بمسابقة أميرة الجمال بأستراليا، لأنه أيضا مائل". وقال سامي متفاجئا: "هل فزت بلقب أميرة الجمال؟"، فحننت كنگورة رأسها قائلة: "في الحقيقة... لا. أنا ما زلت صغيرة، ولكنني سأفوز حين أكبر." ثم أمسكت بجزئي حزام أمانها وربطتهما ببعضهما البعض تماما كما فعل سامي، فصدر عن الحزام صوت "كليك" حين انقفل. وقالت: "يا له من صوت جميل!" ثم عادت وفتحت الحزام وقالت: "أريد أن أسمع مرة أخرى!" ثم ربطت الحزام وفتحته وربطته وعادت وفتحته مرة أخرى.

وهنا تدخلت ماما وقالت: "يا كنگورة، الآن سأبدأ بالسفر وخلال السفر لا تفتحي الحزام ولو مرة. ممنوع السفر بدون حزام. فالحزام المربوط يجعل السفر أكثر أمانا بكثير، وأنا متأكدة من أن أمك تطلب منك أحيانا أن تبقي في جيبها، لأنه من غير الآمن التواجد في الخارج، فتصوري وكأن الحزام مثل جيب أمك وأبقي مربوطة." وسمع في السيارة "الكليك" الأخير، وبعدها بدؤوا بالسفر.

وخلال السفر ظل سامي وأمه صامتين، بينما استمرت كنگورة في الحديث، فحككت لهما عن القارة الأسترالية التي جاءت منها، وقالت: "المقود عندنا موجود في الجانب الأيمن وليس في الجانب الأيسر مثلكم". فابتسمت ماما وقالت: "أنت آتية من بلد مشوق." وعندها وصلت السيارة إلى البيت، فتمهلت ماما وانحنيت كنگورة إلى الأمام وأرادت فتح الباب، ولكن الحزام منعها من ذلك. "احذري يا كنگورة" قالت ماما، "ممنوع منعا باتا فتح الباب قبل أن تتوقف السيارة تماما. إنه أمر خطر وغير..." فأكملت كنگورة الجملة بنفسها قائلة: "آمن".

وأطلقت ماما محرك السيارة وعندها فقط فتحت كنگورة الباب لتخرج.

ولكن حدث لها ما حدث لماما تماما قبل نصف ساعة، حيث فغرت فاها مندهشة لأنها رأّت أمامها سامي وهو يركب دراجة هوائية وعلى رأسه خوذة وعلى وجهه ابتسامة.

واستدارت فورا فرأت أن سامي جالس داخل السيارة. وقالت: "هل أنت هنا أم هناك، يا سامي؟!؟" فضحك سامي قائلا: "لماذا تفاجأت هكذا؟ ألم أخبرك بأن لي شقيقا توأما؟"

سאלות לאחר הקראת הסיפור:

מה למדתם מהסיפור?

איזו התנהגות מסוכנת עשתה קנגולולה בסיפור? מה ההתנהגות הנכונה?

جواب

سؤال ٢ - ١٢'

متى يجب وضع حزام الأمان؟

في كل سفرة قصيرة أو طويلة من لحظة بدئها حتى نهايتها - "لا سفر لأي مكان بدون ربط حزام الأمان!". بإمكان حزام الأمان حمايتنا عند الفرملة حتى لو كانت المركبة تسير ببطء، وذلك لأننا قد ننقذف من مكاننا ونصاب بأذى في حال عدم ربط الحزام.

الحزام مؤلف من جزئين، حزام الحوض وحزام الكتف. وعلى حزام الحوض أن يكون موازيا لعظام الحوض (يقوم المرشد بالإشارة إلى المكان). بينما يوضع حزام الكتف على الجسم مارا بوسط الكتف (يشير المرشد إلى المكان المناسب). علما بأنهما نقطتان قويتان على امتداد العמוד الفقري.

ممنوع وضع حزام الكتف تحت الإبط! لأنه في حالة وقوع حادث لن تكون العظام القوية هي التي تمتص الصدمة، بل الأعضاء الرخوة الموجودة داخل البطن، مما يزيد من خطورة الإصابة!

من المهم الحرص على إدخال إبريم الحزام في الجهاز المربوط بالمقعد بحيث يصدر عنه صوت "كليك" وهو ما يضمن لنا إقفال الحزام وحمايته لنا عند الحاجة، كما هو مطلوب.

ما هو المكان الصحيح لوضع الحزام على الجسم؟

هل يجوز وضع حزام الكتف تحت الإبط؟ هل يفعل أحد ذلك أحيانا؟

أي أمور أخرى يجب أخذها بالحسبان عند وضع حزام الأمان؟

חלק שלישי: שינון הכללים בשיר הקליפ הנסיך והנסיכה: חלוקת מילות השיר לילדים והקרנה חוזרת של הקליפ (5 דקות)

נשיד חזאם האמאן "לאמיר האמירה"

הכזה תטכרפ
אאזלה אמנה
תכרך פי סיארה
לקצא רכלה סארה
הכזה תטכרפ
אאזלה אמנה
תאוד פי סיארה
מן קצא רכלה סארה

אנא אריבט
ואנא אריבט
ונכנ ואלא
לאמיר האמירה

אנא האמיר
ואנא האמירה
וקלנא סויה
אאזלה אמנה

הכזה תטכרפ
אאזלה אמנה
תכרך פי סיארה
לקצא רכלה סארה
הכזה תטכרפ
אאזלה אמנה
תאוד פי סיארה
מן קצא רכלה סארה

פי המקעד האלפי, ועלי כרסי האמאן
אגלס כאלאמיר
קבעה עלי ראסי כתאג המלוק
אלוח בסולגאן

אנתכרוו לכהה קבל האנפלאק
יטוכב עלי האמיע ריבט האזאם
ראע, אני אתאמל ואהתפ
היה, אלי הפריק, אלי האשארע

הכזה תטכרפ
אאזלה אמנה
תכרך פי סיארה
לקצא רכלה סארה
הכזה תטכרפ
אאזלה אמנה
תאוד פי סיארה
מן קצא רכלה סארה

פי המקעד האלפי, ועלי מקעד האמאן
אגלסת אמירה האחלאם
האמיע לא יכפונ ובכאמל האכהיה
אשרח להם כיה עליהם התכרפ

אבי, אנתכר, עליק האבאא
קבל מעבר למשאה
אמי, אנתכרי, יכב התאשיר
ואנכר אלי האואב אנד האנעפאפ

חלק רביעי: הדגמה באמצעות מתקן המשכנע*:

הדגמת חשיבות חגורת הבטיחות באמצעות סימולאטור המשכנע (10-5 דק'). המסר: חגורת בטיחות מצילה חיים. ניתן לשלב שיח על התנהגות ברכב (רעש, יכוח ומריבה עם אחים/חברים, הפרעה לנהג בבקשות וכד').

חלק חמישי: פעילות יצירה אישית:

יצירת רכב שבו כולם חגורים (20-15 דק'). המדריכים יחלקו את עלוני היצירה ויכוונו את הילדים בעת הפעילות.

הערה: במידה ואין את המשכנע ניתן להאריך את הזמן הניתן לפעילות היצירה.

כלי הדרכה

1. קליפ צ'סינג ונסיעה מתוך הדיסק המצורף.
2. דף מצולם מהערכה לכל ילד ובו מילות השיר של הקליפ.
3. יצירה של רכב בו כולם חגורים + דבק ומספריים.
4. כל ילד מקבל חוברת יצירה כפעילות לבית.
5. "משכנע".

מערכי הדרכה: ילדים כרוכבי אופניים

אורך הפעילות: 60 דק'
פעילות ראשונה בנויה כפעילות מחוץ לכיתה (עבור מרכזי הדרכה).
פעילות שנייה בתוך הכיתה.

אפשרות 1:

רכיבה בטוחה

חלק ראשון: הכרות עם חלקי האופניים, אביזרי מיגון ומקומות נכונים לרכיבה בטוחה (15 דק').

דיון באמצעות לוח עם אופניים וילד/ה ואביזרי הבטיחות אופניים. המדריכים יראו לילדים את אביזרי הבטיחות שיש לשים על הגוף לפני הרכיבה (קסדה ומגני ידיים וברכיים) ואביזרי מיגון והנראות שחשוב לבדוק לפני יציאה לרכיבה ולאחר מכן יזמינו את הילדים לסדר את חלקי האופניים ואביזרי המיגון על גבי הלוח.

המלצה: ניתן להסדר את חלקי האביזרים בלוח במשחק 'פרה עיוורת' כדי ליצור אווירה משעשת לאחר ההסברים.

דיון בכל הקשור למקומות מותרים ואסורים לרכיבה ובעיקר: עד גיל 9 אסור לרכב ללא השגחת מבוגר.

לשאול שאלות כגון:

- איפה אתם רוכבים?
- מי משגיח עליכם בזמן שאתם רוכבים?
- מי חובש קסדה בזמן הרכיבה על האופניים?

חלק שני: הצגת האופניים והקסדות (10 דק')

הדגמה של חבישה נכונה של הקסדה (הקסדה צריכה להיות צמודה לראשו של רוכב האופניים באמצעות רצועות הסנטר כך שלא תהיה אפשרות לתזוזה לצדדים, מלפנים ומאחור), התאמת גובה האופניים לגובה הילד והבהרת הצורך בשימוש בגלגלי עזר במקרה שאין עדיין שליטה מוחלטת ברכיבה על אופניים.

חלק שלישי: חלוקת הילדים לשתי קבוצות- רכיבה מעשית וצביעת גרפיטי (35 דק')

קבוצה א' - הדרכה לפני יציאה לרכיבה על האופניים - תקינות אופניים, חבישת קסדה ואמצעי מיגון, הכרות עם מגרש ההדרכה, הכרות עם התמרורים במגרש, התאמת אופניים לילדים והתנסות מעשית ברכיבה לשיפור מיומנויות וללמידת רכיבה בטיחותית.

קבוצה ב' - צביעת גרפיטי (אפשר שיהיו בו זמנית שתי קבוצות צביעה - תלוי בגודל קבוצת הילדים).

הצעה: במהלך הפעילות הקבוצתית ניתן להשמיע את הקליפ: קסדה שומרת ראש צמודה.

כלי הדרכה

1. לוח לבד ובו ציור של ילד רוכב על אופניים + אביזרים ניתנים להדבקה/סקוץ . האביזרים 'להדבקה' על הילד: קסדה ומגני ידיים וברכיים, פס זוהר על החולצה. האביזרים 'להדבקה' על האופניים: פעמון, מחזיר אור אדום על אחורי האופניים, פנס קבוע מלפנים, מחזירי אור על הדוושות, מחזירי אור על החישורים, בלם יד. מצרפת תמונה ובה פתרון לפעילות. מטפחת לכיסוי העיניים.
2. קסדת אופניים להדגמה, המתאימה לגילאי הילדים בקייטנה.
3. איור גרפיטי.
4. צבעי גואש, מברשות וסינרים לילדים.
5. שיר 'קסדה שומרת ראש צמודה' מתוך הדיסק המצורף לערכה.
- 6.

אפשרות 2:

רכיבה בטוחה

חלק ראשון: הכרות עם נושא רכיבה בטוחה על אופניים

הקרנת קטע מתוך 'רחוב סומסום' העוסק ברכיבה בטוחה על אופניים (אורך הקטע כ-3 דק'). המדריך ינהל דיון בהתאם לתכנים מהתוכנית ובהתאם לשאלות שלהלן.

גובא

سؤال ٣ - ١٥ - ١٦

הי הדראה המזודה בجمیع الأجهزة المطلوبة: المصباح والجرس وعاكس الضوء. كذلك من المهم التأكد من أن الإطارين منفوخان جيدا وأن الفرامل تعمل بانتظام.

ما هي الدراجة الهوائية الصالحة للركوب؟

يمكن استعمال الجرس للإنذار بوصول راكب الدراجة، كإجراء إنذاري.

ما فائدة جرس الدراجة؟

عاكس الضوء هو قطعة ملحقة بالدراجة في عدة أماكن وهي تومض حين يضاء عليها في الليل. هناك عاكسات بارتفاعية اللون على الدواستين وأخرى حمراء على الجناح الخلفي للدراجة أو تحت المقعد، لتمكين المركبات التي تسير خلف الدراجة من ملاحظة الراكب.

ما فائدة عاكس الضوء؟

زيادة قدرة سائقي السيارات القادمة من الجهة المقابلة على رؤية الدراجة وقدرة الراكب على رؤية الطريق.

ما فائدة المصباح؟

المسالك والدروب الخاصة بركوب الدراجة، حدائق الألعاب والمتنزهات.

ما هو المكان الأكثر أمانا لركوب الدراجة؟

שְׁוֹאֵל 3 - 15-16

גִּוּב

מָה הוּא הַמְּסַלֵּק הַיָּחָס בַּדְּרָאגָתִים
וְאֵינּוּ יוֹדֵעַ?

מְסַלֵּק הַדְּרָאגָתִים - הוּא הַפְּרִיֵּץ הַמְּחֻסָּס לְסִיר הַדְּרָאגָתִים חָרָג
הַמְּסָרָת הַמְּחֻסָּס לְסִיר הַמְּרִיבָת זֹת הַמְּרִיבָת. הֵנָּה מְסַלֵּק
מְחֻסָּס לְדְרָאגָתִים פְּקֻט, וְאַחֲרֵי מְשֻׁרָק לְדְרָאגָתִים וְהַמְּשָׁה.
וּפִי הַמְּדִן יִכּוֹן בְּעֻז הַזֶּה הַמְּסַלֵּק מְוָשֵׁרָה עֲלֵה עֲלֵי קִסֵּם מִן
הַרְשִׁיף, וּפִי הַבְּעֻז הַאֲחֵר יִתֵּם הַנְּשָׂאָהָ חֻסָּיִסָּה לְדְרָאגָתִים.

לְמָדָה יֵהֵם וְזִכּוּד הַרֹאשׁ אֲתָנָה
הַרְכֹּב?

אוֹלָא, יִקְרָא הַקָּאָנוֹן בּוֹזֵעַ הַחֻזָּה אֲתָנָה רְכֹּב הַדְּרָאגָה חֵיטְמָה
רְכִיבָנָה, וְהַסְּבִיב הַאֲחֵר הוּא, אֲנִי הַחֻזָּה תְּחַמֵּי הַרֹאשׁ חֵינּוּ נִסְקָט,
עֲלֵמָה בְּאֲנָנָה קֵד נִסְקָט חֲתִי לוֹ כִּנָּה נִרְכָּב בְּסִרְעָה בְּטִיבֵינָה נִסְבִּיָּה וּפִי
הַמְּאֻמָּקִים הַמְּחֻסָּסִים לְהַרְכֹּב. וְאַרְתֵּדָה הַחֻזָּה יִקְלֵל מִן הַחֻסָּמָל הַיָּסָבֵה
הַרֹאשׁ.

מָה הֵי הַתִּיבָב הַתִּי יִנְשָׁח בְּאַרְתֵּדָהָ
חֲלָל רְכֹּב הַדְּרָאגָה, חֻסָּסָה בִּי
שָׁעָת הַעֲסֵר וְהַזְּלָמ?

יִנְשָׁח בְּאַרְתֵּדָה קְמִיִּס פֶּאֶחַ הַלּוֹן, מִתְּל הַאֲבִיִּץ אוֹ הַאֲצִפֵּר, אוֹ סִטְרֵה
עָאֻסָה לְלִזּוּעַ, לְזִיָּאָה קִדְרָה מְסֻתְחֵמֵי הַפְּרִיֵּץ עֲלֵי רְוִיָּה
הַרְאִיב.

חֻלֵּק שְׁנֵי: הַכְּרוֹת עִם חֻלְקֵי הַאֻפְנִיִּים, אֲבִיזְרֵי מִיגוֹן וּמְקוֹמוֹת נְכוֹנִים לְרִיבָה בְּטוּחָה (15 דִּק').

דִּיּוֹן בְּאַמְצֻעוֹת לוח עִם אֻפְנִיִּים וְיִלְדָה וְאַבִּיזְרֵי הַבְּטִיחוֹת אֻפְנִיִּים.
הַמְּדִרִיכִים יִרְאוּ לִילְדִים אֵת אֲבִיזְרֵי הַבְּטִיחוֹת שִׁישׁ לְשִׁים עַל הַגּוֹף לְפָנֵי הַרִיבָה (קִסְדָה וּמְגִנֵּי יָדִים וּבְרִכִּיִּים) וְאַבִּיזְרֵי מִיגוֹן
וְהַנְּרָאוֹת שֶׁחֻסָּב לְכַדּוֹק לְפָנֵי יִצִּיָּאָה לְרִיבָה וְלֵאחֵר מִכֵּן יִזְמִינוּ אֵת הַיִּלְדִים לְסִדֵּר אֵת חֻלְקֵי הַאֻפְנִיִּים וְאַבִּיזְרֵי הַמִּיגוֹן עַל גְּבִי
הַלוח.

הַעֲרָה: נִיתֵן לְסִדֵּר אֵת חֻלְקֵי הַאֲבִיזְרִים בְּלוח בְּמִשְׁחַק 'פֵּרָה עִיווֹרֵת' (הַעִינִיִּים מְכוֹסוֹת) כְּדִי לִיצוֹר אוֹוִירָה מְשַׁעֶשֶׂת לְאַחֵר
הַהַסְבְּרִים.

דִּיּוֹן בְּכָל הַקְּשׁוֹר לְמְקוֹמוֹת מוֹתֵרִים וְאַסוּרִים לְרִיבָה וּבְעִיקָר: עַד גִּיל 9 אֲסוּר לְרִכֵּב לְלֵא הַשְּׁגַחַת מְבוּגֵר.
לְשָׂאוֹל שְׁאַלוֹת כְּגוֹן:

- אִיפֵה אֲתֵם רֹכְבִים?
- מִי מְשַׁיֵּחַ עֲלֵיכֶם בְּזִמָּן שֶׁאַתֶּם רֹכְבִים?
- מִי חוֹבֵשׁ קִסְדָה בְּזִמָּן הַרִיבָה עַל הַאֻפְנִיִּים?

חלק שלישי: רכיבה בטוחה - למידה באמצעות יצירה

אפשרות א': פעילות יצירה קבוצתית: צביעת גרפיטי (35 דק')
אפשרות ב': עיצוב קסדה, עיצוב קסדות באופן חופשי ואפשרות לתחרות הקסדה המעוצבת ביותר (יישאר כתערוכה).

כלי הדרכה

1. קטע סרטון מתוך רחוב סומסום -בדיסק המצורף.
2. לוח לבד ובו ציור של ילד רוכב על אופניים + אביזרים ניתנים להדבקה/סקוץ.
האביזרים 'להדבקה' על הילד: קסדה ומגני ידיים וברכיים, פס זוהר על החולצה.
האביזרים 'להדבקה' על האופניים: פעמון, מחזיר אור אדום על אחורי האופניים, פנס קבוע מלפנים, מחזירי אור על הדוושות, מחזירי אור על החישורים, בלם יד.
  - מצורפת תמונה ובה פתרון לפעילות.
3. מטפחת לכיסוי העיניים.
4. קסדת אופניים להדגמה, המתאימה לגילאי הילדים בקייטנה.
5. איור הגרפיטי.
6. צבעי גואש, מכרשות וסינרים לילדים.
7. שיר 'קסדה שומרת ראש צמודה' מתוך הדיסק המצורף לערכה בעת שהילדים צובעים.

מערכי הדרכה: ילדים כהולכי רגל

משך הפעילות: 60 דק'
פעילות ראשונה בנויה כפעילות מחוץ לכיתה (עבור מרכזי הדרכה).
פעילות שנייה בתוך הכיתה.

אפשרות 1:

הליכה בטוחה ברחוב

חלק ראשון: הכרות עם הנושא (15 דק')

הצגת הנושא באמצעות שאלות הטמונות במשחק 'חבילה עוברת' - ניתן לצלם את השאלות וההיגדים המופיעים בטור השאלות שבטבלה להלן, לחלק לרצועות ולשלב בחבילת המשחק. במידה והילדים אינם יודעים לקרוא - המדריכים יקריאו עבורם והם יצטרכו לענות. להלן שאלות מנחות לדיון עם תשובות בטיחות עבור המדריך:

שאל 4

מן יערף חתי אַי סנ ימנע עבֹור
الشّارع بدون مرافق?

جواب/إيضاح

ممنوع عبور الشارع دون الإمساك بيد شخص بالغ حتى سن 9 سنوات.

מן יראפּקמּם إلی المدرسة؟

توجيه المرشد

כּיפּ תּעבּרֹון الشّارع؟

توجيه المرشد

هل يريد أحدكم أن يرينا كيف يتم
عبور الشارع؟

توجيه المرشد

ما هي أهمية النظر إلى اليسار
واليمين وجميع الاتجاهات قبل عبور
الشارع وخلال له أيضا؟

أهمية النظر إلى اليمين واليسار وجميع الاتجاهات للتأكد من أن الشارع خال من السيارات ويمكن عبوره، لأنه يحتمل ظهور مركبة من الخلف فجأة (مثل الخروج من موقف سيارات أو طريق خلفي!) ومن المهم خلال العبور أيضا مواصلة النظر إلى جميع الاتجاهات للتأكد من عدم وصول مركبة بصورة مفاجئة.

ماذا يعني الضوء الأخضر في الإشارة
الضوئية؟

الضوء الأخضر يسمح بعبور الشارع، ولكن حسب جميع قواعد الحذر، بالطبع.

ماذا يعني الضوء الأحمر؟

الضوء الأحمر يشير إلى الوقوف على الرصيف ومنع العبور.

כּיפּ תּתּוּגּבּ עלינא תּתּסּרّف חּינ
יכּוּן الضّوء فی الإشارة أخضر؟

يجب التأكد من أن الشارع خال من السيارات، والعبور برفقة بالغ، مع مواصلة النظر إلى جميع الاتجاهات.

שאל 4

גוב/إيضاح

كيف يتوجب علينا التصرف عندما يكون الضوء في الإشارة أحمر؟

يجب الانتظار بعيدا عن حافة الشارع، وينصح بالوقوف على مسافة خطوتين حتى يتبدل الضوء في الإشارة من الأحمر إلى الأخضر، وعندها فقط يجوز مباشرة العبور.

أين يتم الوقوف خلال انتظار الضوء الأخضر؟

بعيدا عن حافة الشارع، وفي مكان آمن. وإذا كان الرصيف أو جزيرة السير عريضا بما يكفي، يجب الوقوف على مسافة خطوتين إلى الخلف، بحيث لا يزال ممكنا رؤية الإشارة الضوئية وحركة السير.

ما هي وظيفة ممر المشاة؟

يشير ممر المشاة للسائقين والمشاة على المكان المخصص للعبور، ولكن ذلك لا يسمح بالعبور الآمن مئة بالمئة. وللعبر الآمن يجب البحث عن ممر للمشاة، ويفضل أن يكون مع إشارة ضوئية، والمرور عبره حسب جميع القواعد التي تؤكد خلو الطريق من السيارات وتضمن العبور الآمن.

هل تعرفون دوريات الحذر على الطرق ؟ ؟

توجيه المرشد

من يعبر في طريقه إلى المدرسة شارعاً تعمل فيه دوريات الحذر على الطرق؟

توجيه المرشد

ما هي قواعد التصرف السليم التي يتوجب علينا الانتباه لها في ممر المشاة الذي تتواجد عليه دوريات الحذر على الطرق؟

من المهم الانصياع لتعليمات الدوريات وحين يوجهونكم بالعبور، العبور بسرعة وأمان.

חלק שני: הצגת המגרש והתמרוזים להולכי רגל (10 דק')

יצאה עם הילדים למגרש ההדרכה, הכרות עם התמרוזים ומתחם ההדרכה.

חלק שלישי: הדגמה של חצייה נכונה/משחק הזיכרון (35 דק')

חלוקה לשתי קבוצות:

קבוצת 1 - ילדים מתנסים בחצייה נכונה במעבר חצייה (חלק מהילדים מחופשים למבוגרים שאחראים על הקטנים באמצעות מטפחות/כובעים או אביזר אחר).

קבוצת 2 - קבוצת ילדים משחק הזיכרון: באמצעות מדרשי תמונה יבינו הילדים את כללי ההתנהלות בדרך.

אופן המשחק: הילדים יושבים במעגל. במרכז המעגל מפזרים את תמונות משחק הזיכרון

עם הפנים כלפי מטה. המדריכים מזמינים בכל פעם ילד אחר להפוך צמד תמונות. התמונות מציינות את אותה התנהלות בדרך. תמונה ירוקה מסמלת את ההתנהלות הנכונה ותמונה אדומה מסמלת התנהלות מסוכנת. הילד יסביר מה הוא רואה בכל תמונה - האם ההתנהלות המופיעה בה נכונה או לא - ויתקיים דיון קצר בהנחיית המדריך. ילד שיצליח להפוך זוג תואם (התנהלות נכונה והתנהלות אסורה בהתאם), יקבל נקודה. הילד שיצבור מספר נקודות הגבוהה ביותר הוא הזוכה במשחק. במהלך הפעילות הקבוצות מתחלפות בניהן.

כלי הדרכה

1. הכנת רצועות עם שאלות ועיתונים ישנים לצורך אריזתם בחבילה כמשחק חבילה עוברת.
2. משחק זיכרון באמצעות מדרשי תמונה.
3. מטפחות וכובעים.

אפשרות 2:

הליכה בטוחה ברחוב - פעילות בתוך הכיתה ובחצר

חלק ראשון: הכרות עם הנושא (10 דק')

הצגת הנושא באמצעות שאלות הטמונות במשחק 'חבילה עוברת' - ניתן לצלם את השאלות וההיגדים המופיעים בטבלה להלן, לחלק לרצועות ולשלב בחבילת המשחק. במידה והילדים אינם יודעים לקרוא - המדריכים יקריאו עבורם והם יצטרכו לענות.

שאל 4

גוּאב/אִיִּצְחָא

מן יערפ חתי אַי סנ יִמנע עבּור
השָׂרע בדּון מרָאִף?

מנוע עבּור השָׂרע דּון הַאִמסָאק ביד שחַסּ בַּאִלג חתי סנ 9
סנּוּאָת.

מן ירָאִפִּקִּמּוּ הַאִל מִדִּרסָּה?

תּוּגִיִּה מִרשָׁד

כִּיִּף תעבּרּוּן הַשָּׂרע?

תּוּגִיִּה מִרשָׁד

הַל ירִיב אַדְכִּמּוּ אַן ירִינָא כִּיִּף יִתֵּם
עבּור הַשָּׂרע?

תּוּגִיִּה מִרשָׁד

מָא הִי אַהִמִּיִּה הַנְּזֵר הַאִל הַיִּסָּר
וְהַיִּמִּין וְכִּמִּיִּץ הַאִתְּחָהָת קִיִּל עבּור
הַשָּׂרע וְחַלָּלֵה אִיִּצְחָא?

אַהִמִּיִּה הַנְּזֵר הַאִל הַיִּמִּין וְהַיִּסָּר וְכִּמִּיִּץ הַאִתְּחָהָת לִלְתָאִד מִן
אַן הַשָּׂרע חָאָל מִן הַסִּיָּרָאָת וְיִמְכֵּן עבּורֵה, לָאֵנֶּה יִחְתֵּמֵל זְהוּר
מִרְכִּבָּה מִן הַחִלְפּ פְּגָאָה (מִתֵּל הַאִרְצוּג מִן מוֹקֵף סִיָּרָאָת אוּ פִּרְיִק
חִלְפִי!) וּמִן הַמֵּהָם חִלָּאָל הַעבּוּר אִיִּצְחָא מוֹאִסֵּלֵה הַנְּזֵר הַאִל כִּמִּיִּץ
הַאִתְּחָהָת לִלְתָאִד מִן עִדֵּם וּסּוּל מִרְכִּבָּה בַּסּוּרָה מִפְּגָאָהָה.

מָאָז יעִנִּי הַזְּוֵה הַאִחְזֵר בִּי הַאִשָּׂרָה
הַזְּוִתִּיִּה?

הַזְּוֵה הַאִחְזֵר יִסְמַח בעבּור הַשָּׂרע, וְלִכֵּן חִסַּב כִּמִּיִּץ כּוֹאֵע פּוֹאֵעֵד
הַחִזֵּר, בַּאִלְטֵיִב.

מָאָז יעִנִּי הַזְּוֵה הַאִחְמֵר?

הַזְּוֵה הַאִחְמֵר יִשָּׂרִיִּר הַאִל הַוּוִּקּוֹף עַלִּי הַרְּסִיִּף וּמִנַּע הַעבּוּר.

כִּיִּף יִתּוּגֵּב עֵלֵינָא הַתְּסַרְּפ חִיִּין
יִכּוּן הַזְּוֵה בִּי הַאִשָּׂרָה אַחְזֵר?

יִגֵּב הַתָּאִד מִן אַן הַשָּׂרע חָאָל מִן הַסִּיָּרָאָת, וְהַעבּוּר בִּרְפָּקָה
בַּאִלג, מַע מוֹאִסֵּלֵה הַנְּזֵר הַאִל כִּמִּיִּץ הַאִתְּחָהָת.

כִּיִּף יִתּוּגֵּב עֵלֵינָא הַתְּסַרְּפ עִנְדָּמָא
יִכּוּן הַזְּוֵה בִּי הַאִשָּׂרָה אַחְמֵר?

יִגֵּב הַאִתְּזָרָר בעִידָא עַן חָאֵף הַשָּׂרע, וְיִנְסַח בַּוּוִּקּוֹף
עַלִּי מַסָּאֵף חִטּוּתִין חִתִּיִּי בִּיִּתְבֵּדֵל הַזְּוֵה בִּי הַאִשָּׂרָה מִן
הַאִחְמֵר הַאִל הַאִחְזֵר, וְעִנְדָּהָּ פִּקֵּץ יִגּוּז מַבָּשָׂרָה הַעבּוּר.

אִיִּן יִתֵּם הַוּוִּקּוֹף חִלָּאָל אִתְּזָרָר הַזְּוֵה
הַאִחְזֵר?

בעִידָא עַן חָאֵף הַשָּׂרע, וּפִי מְכָאָן אַמֵּן. וְאִזָּא כָאָן הַרְּסִיִּף אוּ
גִזִּירָה הַסִּיר עִרִּיִּצָא בָּא יִכְפִּי, יִגֵּב הַוּוִּקּוֹף עַלִּי מַסָּאֵף
חִטּוּתִין הַאִל הַחִלְפּ, בַּחִיִּיִּת לֹא יִזָּאָל מְכָאָן רִוְיָה הַאִשָּׂרָה הַזְּוִתִּיִּה
וְחִרְכָּה הַסִּיר.

ما هي وظيفة ممر المشاة؟

يشير ممر المشاة للسائقين والمشاة على المكان المخصص للعبور، ولكن ذلك لا يسمح بالعبور الآمن مئة بالمئة. وللعبور الآمن يجب البحث عن ممر للمشاة، ويفضل أن يكون مع إشارة ضوئية، والمرور عبره حسب جميع القواعد التي تؤكد خلو الطريق من السيارات وتضمن العبور الآمن.

هل تعرفون دوريات الحذر على الطرق ؟؟

توجيه المرشد

من يعبر في طريقه إلى المدرسة شارعاً تعمل فيه دوريات الحذر على الطرق؟

توجيه المرشد

ما هي قواعد التصرف السليم التي يتوجب علينا الانتباه لها في ممر المشاة الذي تتواجد عليه دوريات الحذر على الطرق؟

من المهم الانصياع لتعليمات الدوريات وحين يوجهونكم بالعبور، العبور بسرعة وأمان.

حلق سني: משחק הזיכרון (15 דק')

באמצעות מדרשי תמונה יבינו הילדים את כללי ההתנהלות בדרך.

אופן המשחק: הילדים יושבים במעגל. במרכז המעגל מפזרים את תמונות משחק הזיכרון עם הפנים כלפי מטה. המדריכים מזמינים בכל פעם ילד אחר להפוך צמד תמונות. התמונות מציינות את אותה התנהלות בדרך. תמונה ירוקה מסמלת את ההתנהלות הנכונה ותמונה אדומה מסמלת התנהלות מסוכנת. הילד יסביר מה הוא רואה בכל תמונה - האם ההתנהלות המופיעה בה נכונה או לא - ויתקיים דיון קצר בהנחיית המדריך. ילד שיצליח להפוך זוג תואם (התנהלות נכונה והתנהלות אסורה בהתאם), יקבל נקודה. הילד שיצבור מספר נקודות הגבוהה ביותר הוא הזוכה במשחק.

חלק שלישי: מייצג קבוצתי (35 דק')

המייצג יעסוק בתכנון ובבנייה של דגמים בנושא בטיחות בדרכים המותאם לסביבת המגורים של הילדים.

המדריכים יעמידו לרשות הילדים חומרי מיחזור שונים וכלים נוספים בהתאם. הילדים יכולים לעבוד ביחידות, בזוגות או בקבוצה בהתאם לבחירתם. כל אחד/זוג/קבוצה יבחר נושא מוגדר ויתחיל לתכנן ולבנות את דגם שלו. רעיונות לבניית דגמים: ה"שכונה שלי" או ה"רחוב שלי" שבהם ניתן לראות ילד חוצה במעבר חצייה בליווי מבוגר, יושב חגור על מושב בטיחות, מסלול לרוכבי אופניים וכד'.

כלי הדרכה

1. הכנת רצועות עם שאלות ועיתונים ישנים לצורך אריזתם בחבילה כמשחק 'חבילה עוברת'.
2. משחק זיכרון באמצעות מדרשי תמונה.
3. מטפחות וכובעים.

מקורות מידע

- גיטלמן, ו. (2009). מרכז רן נאור, באמצעות חב' גאו קרטוגרפיה.
- גלעד, א. בוריה, נ. (2008). תוכנית התערבות בבטיחות בדרכים עבור ילדים בכיתות ד'-ו'. הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים. חטיבת אוכלוסיות.
- זרחוביץ, נ. כהן, ש. (2009). חונכות בזה"ב - מדריך למורה. גף הפרסומים, משרד החינוך. אגף זה"ב.
- לינק, ד. (2008). מונחים ומושגים בבטיחות בדרכים לעולים יוצאי אתיופיה. הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים. אגף מנהל, תכנון ומדיניות.
- פרישר, ב. (עריכה וייעוץ מדעי) (2009). הנחיית לתכנון רחובות בערים - תנועת אופניים. משרד התחבורה והבטיחות בדרכים, משרד הבינוי והשיכון.
- צאיג, ר. (עורכת) (2010). "היפגעות רוכבי אופנים בתאונות דרכים", נקודת תצפית. הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים, אגף מידע. מס' 6: 4.
- פלג, ק. סימן-טוב, מ. (2006). אפיון דפוסי רכיבה, היפגעות ומיגון רוכבי אופניים - כבסיס לצמצום היפגעות ובניית תוכנית מניעה. דו"ח מנהלים, מכון גרטנר.
- תומר פישמן, ת. (2009). היפגעות הולכי רגל ילדים בתאונות דרכים, גורמי סיכון ודרכי התערבות - הגורם האנושי. הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים, חטיבת המדען.
- המלצות בנושא מושבי בטיחות ניתנו - על ידי אביטל אורים, מומחית וטכנאית מוסמכת של מושבי בטיחות על ידי ארגון Safety Kids.

הרשות הלאומית
לבטיחות בדרכים

